SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:2785

av Christofer Bergenblock (C)

Bevarande och återbruk vid renovering och rivning av byggnader

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ändra i plan- och bygglagen så att det går att ställa krav på bevarande- och återbruksanalyser i samband med större renoveringar som kräver bygglov eller vid rivning av byggnader som kräver rivningslov, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Motivering

Allt fler aktörer i samhället försöker bidra till den cirkulära ekonomin genom att återanvända produkter så långt det är möjligt innan de går vidare till material- eller energiåtervinning. Det syns inte minst i form av hur secondhandsektorn vuxit sig allt starkare under senare år, med återbruk av kläder, bruksföremål, fritidsartiklar och inredning. Ett område där det går betydligt trögare är inom byggbranschen, där det varje år produceras omkring tio miljoner ton bygg- och rivningsavfall.

Trots att väldigt mycket material är fullt möjligt att återbruka är standarden fortfarande att det mesta går till materialåtervinning eller destruktion i samband med större renoveringar eller rivning av byggnader. Detta beror dels på att byggföretagen ännu inte har sett den stora vinsten i att renovera eller riva på ett sådant sätt att

bevarande och återbruk är möjligt, dels på att plan- och bygglagen i dag inte medger möjlighet att ställa tydliga krav på att utreda möjligheten till bevarande och återbruk.

Bara i Halland finns det flera olika företag som arbetar aktivt med återbruk av material, till exempel Tegelmöllan (Bruksspecialisten) i Falkenberg och Nygårds Byggåtervinning i Varberg. Gemensamt i Halland pågår även ett bevarande- och återbruksprojekt under namnet Bruka Halland med syftet att tillvarata potentialen i outnyttjade resurser och att skapa förutsättningar för en högre grad av bevarande och ett storskaligt återbruk inom bygg- och fastighetsbranschen.

Trots goda initiativ på lokal nivå behövs det även initiativ på nationell nivå för att öka möjligheten till återbruk av byggmaterial. Den vanligaste behandlingen av bygg- och rivningsavfall är i dag att det återvinns som konstruktionsmaterial, följt av deponering och energiåtervinning. Det minst vanliga är att det återbrukas trots att det är det absolut mest resurseffektiva valet.

Det är inte bara enskilda aktörer på marknaden utan även många kommuner som arbetar för att öka återbruket av byggmaterial. Samtidigt är verktygslådan för detta rätt så begränsad. En åtgärd som efterfrågas från flera håll är att se över Plan- och bygglagen så att det går att ställa krav på bevarande- och återbruksanalyser i samband med större renoveringar som kräver bygglov eller vid rivningar av byggnader som kräver rivningslov.

Christofer Bergenblock (C)